

‘We beginnen elkaars kennis steeds meer te benutten’

De gemeenten in de Leidse regio willen de maatschappelijke zorg verbeteren. De Regionale Kenniswerkplaats Onbegrepen Gedrag Hollands Midden past precies bij hun ambities: meer samenwerking, minder versnippering en een grote inbreng van ervaringsdeskundigen. Een gesprek met beleidsadviseurs Suzanne Blok en Saskia Lekkerkerker.

“Een beter passend aanbod voor inwoners die kwetsbaar zijn, zodat zij beter worden gevonden, geholpen en ondersteund.” Dat is de voornaamste opbrengst die Suzanne Blok verwacht van de Regionale Kenniswerkplaats Onbegrepen Gedrag Hollands Midden. Suzanne is beleidsadviseur maatschappelijke zorg bij de gemeente Zoeterwoude, een partner in de kenniswerkplaats. “Ik hoop dat al in de komende jaren verbeteringen voor inwoners zichtbaar worden. Voor professionals zal het vooral gaan om betere samenwerking. Met duidelijker afspraken, kennis over wat werkt en benutting van elkaars expertise. En voor de Leidse regio zal het een beter sluitende keten opleveren.”

Buurtbewoners opleiden

Die ‘keten’ omvat alle partijen – ofwel ‘schakels’ – die betrokken zijn bij mensen met onbegrepen gedrag. De kenniswerkplaats wil een nieuwe schakel toevoegen: buurtbewoners die weten hoe ze kunnen omgaan met iemand met onbegrepen gedrag, dankzij de training Iemand Erbij. Deze training heeft zich in Amsterdam al bewezen. Inwoners van de Leidse regio kunnen haar binnenkort ook volgen. Suzanne: “Dit levert ook iets op voor inwoners die niet per se kwetsbaar zijn, maar die zich onmachtig voelen bij onbegrepen gedrag van een buurtgenoot.”

Beter samenwerken

Suzanne is namens Zoeterwoude lid van het Programmteam Maatschappelijke Zorg Leidse Regio. Dit team werkt voor vijf gemeenten – Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude – aan de aanpak van dak- en thuisloosheid. De vijf financieren samen onder meer beschermd wonen, openbare geestelijke gezondheidszorg (bemoeizorg) en maatschappelijke opvang (hulp voor mensen die dak- of thuisloos zijn). “Het programmteam is opgericht om samen gezamenlijke vraagstukken op te pakken en gedeelde werkwijzen te ontwikkelen. Er komt bijvoorbeeld een nieuw samenwerkingsconvenant voor de samenwerkende zorgpartijen”, vertelt beleidsadviseur Saskia Lekkerkerker. Zij is vanuit Leiden lid van het programmteam.

Leiden als kennisstad

De regionale kenniswerkplaats – waarbij verder gemeenten zijn aangesloten in Duin- en Bollenstreek, Midden-Holland en Alphen aan den Rijn – past goed bij de Leidse regio. Saskia: “Leiden draagt uit dat het een kennisstad is. We werken intensief samen met de universiteit en de hogeschool. We vragen

ze geregeld vraagstukken te onderzoeken. Omgekeerd komen zij bij ons als studenten een onderzoeksstage willen lopen in de gemeente.”

Structurele rol ervaringsdeskundigen

Ook inhoudelijk is er veel overeenstemming. Een belangrijk doel van de kenniswerkplaats is om ervaringsdeskundigen een structurele rol te geven. Dat is precies wat de Leidse regio wil. Saskia: “Wij zien een toename van kwetsbare mensen die niet hun plek kunnen vinden met wat wij hebben georganiseerd. De vraag is: sluit het aanbod wel aan op de vraag? Wij kunnen dat alleen verbeteren met ervaringsdeskundigen.”

Elkaars kennis benutten

De vijf gemeenten werken al samen met ervaringsdeskundigen. Ze subsidiëren Stichting Lumen Holland Rijnland, waar mensen werken met ervaringsdeskundigheid in psychische klachten, dak- en thuisloosheid of verslavingsproblemen. “We beginnen elkaars kennis steeds meer te benutten”, zegt Suzanne. “Lumen heeft ons bijvoorbeeld gevraagd aan te sluiten bij een oefenpanel voor ervaringsdeskundigen in opleiding. Zij kunnen oefenen met hun rol als ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers, en wij leren over onze blinde vlekken en komen in contact met inwoners.”

Stigmatisering tegengaan

Stigma's wegnemen is een ander speerpunt van de kenniswerkplaats. Belangrijk, vindt Saskia. “De stigmatisering van mensen in onze doelgroep maakt het moeilijker een woning voor ze te vinden. Terwijl er veel meer overlast is van zogenaamd ‘gewone’ bewoners, zoals studenten.”

Verbindingen leggen

De netwerkgedachte van kenniswerkplaatsen vindt in de Leidse regio veel weerklank. “Ik ben erg van het verbinden”, zegt Suzanne. Zo nodigde zij ervaringsdeskundigen uit bij een overleg met woningcorporaties. “De ervaringsdeskundige was verrast te horen hoeveel moeite collega's van de woningcorporatie doen om huisuitzettingen te voorkomen. Andersom gingen de collega's van de woningcorporatie zich steeds meer richten tot de ervaringsdeskundige.” De bijeenkomst krijgt ook een vervolg: Lumen neemt het initiatief om nader kennis te maken met de woningcorporaties.

Onderzoek als spiegel

De onderzoeksgroep Sociale Innovatie van de Hogeschool Leiden is de trekker van de kenniswerkplaats. Daar zijn de beleidsadviseurs blij mee. “De onderzoekers kunnen bestaande kennis inbrengen en de kennis die we hier opdoen analyseren. Ze kunnen inzichten verbinden en aan ons meegeven”, zegt Suzanne. Zo signaleerden de onderzoekers dat pilotprojecten niet altijd leiden tot structureel beleid. Saskia: “Wij zijn erg goed in ideeën voor pilots, maar we moeten eigenlijk beginnen bij: waar willen we naartoe? Vanuit dat doel kun je in pilots uitproberen hoe je daar het beste kunt komen. Ik ben nu veel meer op die manier gaan werken. En als we dingen in gang hebben gezet, kan de hogeschool ons ook weer een spiegel voorhouden. Ik vind het interessant om kennis te gebruiken voor beter beleid.”

De Kenniswerkplaats is opgericht met financiering vanuit het Actieprogramma Grip op Onbegrip van ZonMw en is onderdeel van een landelijk netwerk aan Regionale Kenniswerkplaatsen Onbegrepen gedrag.